

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 6Csp/19/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319201503
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2019:8319201503.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou v spore žalobcu R. B., nar. XX. X. XXXX, C. X, S., zast. JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, Svidník proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 810 eur, takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý uhradiť žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobcovi vo vzťahu k žalovanému právo na náhradu trov konania vo výške 100% z priznanej sumy s tým, že o výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca podal dňa 14. 4. 2019 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie sumy 810 eur a na náhradu trov konania.

Podanie žaloby odôvodnil tým, že v konaní, vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/56/2016 bol žalobca v postavení spotrebiteľa. Žalobou sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 2. 6. 2016 sp. zn. 12C/56/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. 5. 2017 sp. zn. 5Co/180/2016 bolo jeho žalobe vyhovené. Rozsudky nadobudli právoplatnosť dňa 21. 7. 2017. Žalobca s poukazom na ustanovenie §3 ods. 5 tretia veta Zák. č. 250/2007 Z.z. v tomto konaní požaduje satisfakciu za porušenie jeho spotrebiteľských práv a to vo výške 810 eur, t.j. vo výške, ktorá zodpovedá výške poplatku, ktorého neprijateľnosť súd určil vyššie citovanými rozhodnutiami.

2. Žalovaný nesúhlasil s podanou žalobou a žiadal ju zamietnuť.

3. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, najmä s rozsudkom tunajšieho súdu pod č.k. 12C/56/2016-52, rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 5Co/180/2016-76, výsluchom žalobcu, jeho právneho zástupcu, písomným vyjadrením žalovaného a zistil nasledovný skutkový stav.

4. Z Rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 2. 6. 2006 č.k. 12C/56/2016-52 vyplýva, že toto konanie bolo vedené v právnej veci žalobcu Ladislav Sivčo proti žalovanému POHOTOVOSTĚ s.r.o., o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie určil, že zmluvná podmienka

v Zmluve o úvere zo dňa 20. 2. 2009, č. XXXXXXXX, v bode 13 Všeobecných zmluvných podmienok v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Taktiež žalovanému súd uložil povinnosť uhradiť žalobcovi trovy konania.

Z tohto rozsudku vyplýva, že medzi stranami sporu bola dňa XX. 2. XXXX uzatvorená zmluva o úvere č. XXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 2700 eur za poplatok 810 eur. Žalobca mal teda vrátiť žalovanému sumu 3510 eur, administratívny poplatok z predmetného úveru tak predstavoval 180% ročne.

Súd v uvedenom rozsudku uviedol, že pokiaľ ide o zmluvnú podmienku v bode 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru, tak ako uvedená vo výrokovvej časti tohto rozsudku, v zmysle ktorej žalobca mal povinnosť zaplatiť administratívny poplatok vo výške 810,- eur za administratívne náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, pričom v tejto časti nárok vopred uznáva, súd v súlade s ustanovením § 53 odsek 1 Občianskeho zákonníka, túto dojednanú podmienku považuje za neprijateľnú, nakoľko ide o ustanovenie spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, ktoré spočíva v neprimerane vysokej výške poplatku 180 % z poskytnutej sumy úveru za obdobie dvanástich, pričom pre porovnanie banky dojednávajú obdobný poplatok za spracovanie zmluvy len vo výške 1 % alebo 2 % z výšky úveru. Navyše takýto neprimerane vysoký poplatok považuje tiež za absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi. Je potrebné konštatovať, že takto zadefinovaný poplatok je neúmerne vysoký, v konaní absentuje dôkaz, že žalobca ako spotrebiteľ s jeho podstatou bol oboznámený, nakoľko je súčasťou formulárovej zmluvy, pričom tento poplatok nie je ani náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčité náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Navyiac je potrebné konštatovať, že nejde o cenu plnenia, pretože túto by mal odrážať úrok z úveru. Podstatou tohto poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané a so zreteľom na výšku poskytnutého úveru ide o poplatok neúmerne vysoký. V tejto súvislosti nemožno opomenúť, že ide vlastne o situáciu typickú ako je judikovaná v rozsudku Vrchného krajského súdu v Karlsruhe z 03.05.2010 sp. zn. AZ 17 U 192/2010, v ktorom tento súd konštatoval, že ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľa, pričom je pre spotrebiteľa vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak, tieto sú poskytované vo vlastnom záujme dodávateľa. To znamená, že tento súd aj dojednanie poplatku súvisiaceho s poskytovaním úveru považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku a konštatuje, že za tento poplatok sa neposkytuje spotrebiteľovi skutočné protiplnenie, čo je preukázané aj v predmetnej veci a to práve so zreteľom na neurčitosť a nešpecifikovanosť predmetného poplatku. Na základe uvedeného preto súd považoval nárok žalobcu uplatnený v konaní za dôvodný a určil neprijateľnosť ním uvedenej zmluvnej podmienky tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 21. 7. 2017 a vykonateľnosť dňa 25. 7. 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. 5. 2017 č.k. 5Co/180/2016-76.

5. Žalobca na pojednávaní uviedol, že od r. 2000 ako invalidný dôchodca poberal invalidný dôchodok vo výške 5000 Sk, neskôr cca 178 eur. Manželka mala tiež nízky príjem a mali dospievajúce deti, preto nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie potrieb rodiny riešili úvermi od nebankovej spoločnosti, pretože banka by im úver neposkytla. Neskôr sa úvery nabaľovali, jeden úver splácali iným a uzatvárali zmluvy s rôznymi nebankovými spoločnosťami. Najhoršie bolo obdobie od r. 2007 - 2009, lebo manželka aj ich už dospelý syn prišli o prácu. Rodina žila len z invalidného dôchodku žalobcu, ktorý im nepostačoval ani na zapltenie základných životných potrieb. Za tejto situácie hľadali ďalšie spoločnosti, ktoré by im poskytli úver. Na základe inzerátu v novinách uzatvorili so spoločnosťou žalovaného prvú úverovú zmluvu. Tú nesplácali pre nedostatok finančných prostriedkov a nasledovalo to, že im boli poskytnuté ďalšie a ďalšie úvery, avšak vždy iba na preklopenie predchádzajúcej úverovej zmluvy s tým, že museli zaplatiť úroky. Peniaze na ruku nedostali žiadne, pretože jednou úverovou zmluvou boli kryté iné úverové zmluvy, resp. vždy tá predchádzajúca. Takým spôsobom sa dostali do kolotoča úverov, ktorý nemal koniec. Keďže mali viaceré úverové vzťahy s rôznymi spoločnosťami, nakoniec prišli aj o

byt, kde dražbu iniciovala spoločnosť Smart Capital. Po dražbe bytu bývajú len v prenajatom byte. Na otázku svojho právneho zástupcu žalobca uviedol, že byt, o ktorý prišli na dražbe v r. 2012, bol trojizbový a bol ohodnotený na sumu 24 000 eur, predaný bol za 20 000 eur. Z tých peňazí nevideli vôbec nič pretože väčšinu zobrala spoločnosť Smart Capital, potom bytové družstvo kde mali dlh a dražobník, ktorý vykonával dražbu. Žalobca sa obrátil na právnika až keď prišiel o byt.

Celá situácia na žalobcu a jeho manželku pôsobila veľmi zle, pretože žili v neustálom strese, že prídu o byt, o ktorý aj napokon prišli. Tiež žili v strese z toho, že nemali finančné prostriedky na zaplatenie úverov a splátok. Celá situácia pôsobila na žalobcu znepokojujúco, lebo nevedel, čo bude na druhý deň. Zhoršili sa psychické problémy žalobcu a lieči sa doteraz. Má zdravotné problémy aj so srdcom. Jeho manželka doteraz berie lieky na upokojenie. S manželkou sa neustále hádali, lebo ona mu vyčítala, že nemali brať úvery, pričom žalobca sa jej snažil vysvetliť, že inú možnosť nemali. Žalobcu vydesilo to, že spoločnosť Pohotovosť bude od neho pýtať ďalšie a ďalšie peniaze, pretože v televíznej relácii o tom rozprávala nejaká pani. Posledný úver spoločnosti Pohotovosť nesplátili a je predmetom exekúcie, čo spôsobilo to, že sú vykonávané zrážky z dôchodku žalobcu, ako aj zo mzdy jeho manželky a obom im ostáva len životné minimum. Je to pre nich desivé a nepríjemné obdobie z hľadiska psychického rozpoloženia, ale aj z hľadiska toho, že si nemohli dovoliť kúpiť vôbec nič. Všetky peniaze išli na zabezpečenie bývania alebo základných životných potrieb.

Žalobca na súd podal viacero žalôb o vydanie bezdôvodné obohatenia a niektoré spoločnosti mu už aj zaplatili. Taktiež podával žaloby o primerané finančné zadostučinenie, ale aj keď bol úspešný, toto mu ešte nebolo vyplatené.

Na otázky svojho právneho zástupcu žalobca uviedol, že zmluvy, ktorými vyplácal dlhy z predchádzajúcich úverových zmlúv, uzatváral pretože bol donútený okolnosťami, pretože nemal peniaze na zaplatenie splátok. Pri poskytnutí prvého úveru museli dokladovať svoje príjmy, ale neskôr či žalovaný, keď mu poskytoval ďalšie a ďalšie úvery, skúmal jeho bonitu, to si nepamätá; ich pracovník mu povedal, že im pomôže, keď im vybaví ďalšiu pôžičku. Ďalej na otázku uviedol, že pri každej ďalšej pôžičke platil poplatok za poskytnutie úveru a musel zaplatiť aj úroky. Poplatky a úroky sa zaratávali do pôžičky, ktorú ani nevideli, pretože peniaze na ruku nedostávali žiadne.

6. Na pojednávaní právny zástupca žalobcu trval na podanej žalobe. Poukázal na to, že v konaní pod sp. zn. 12C/56/2016 bolo určené, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere z 20. 2. 2009, je neprijateľná a rozsudok bol potvrdený aj rozsudkom KS v Prešove sp. zn. 5Co/180/2016. Teda žalobca sa domohol ochrany svojich práv ako spotrebiteľ voči dodávateľovi a má nárok aj na primerané finančné zadostučinenie podľa §3 ods. 5 Zák. č. 250/2007 Z. z.. Žiada priznať sumu 810 eur, lebo v takej výške si žalovaný pri uzatvorení zmluvy vyčíslil administratívny poplatok za uzatvorenie zmluvy hoci vedel, v akej životnej situácii a v akých ekonomických pomeroch žije žalobca. Poukázal na rozsudok KS v Prešove sp. zn. 13Co/80/2016, ktorý sa zaoberal výškou primeraného finančného zadostučinenia a uviedol, že primerané finančné zadostučinenie by malo byť vo výške, o ktorú sa snažil dodávateľ obohatiť alebo sa obohatil.

Právny zástupca žalobcu má za preukázané, akým nemorálnym spôsobom priečiacim sa dobrým mravom postupoval žalovaný pri poskytnutí jednotlivých úverov. Žalobcovi neboli poskytované žiadne finančné prostriedky. Naopak, navyšovali sa len úroky a poplatky a hoci bol v ťaživej životnej situácii, žalovaný mu poskytoval vždy ďalší a ďalší úver. Toto správanie žalovaného je v rozpore s dobrými mravmi.

Žiadal žalobe vyhovieť a uplatnil si právo na náhradu trov konania.

7. Žalovaný doručil súdu dňa 30. 5. 2019 podanie, v ktorom žiadal žalobu žalobcu zamietnuť. Uviedol, že ustanovenie §3 ods. 5 Zák. č. 250/2007 Z.z. síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadostučinenia, avšak pri rozhodovaní o tom či sa prizná primerané finančné zadostučinenie a v akej výške, je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadostučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak, čo je napr. v prípade, ak by žalobcovo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo premlčané.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na prechádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalovaný je ďalej toho názoru, že žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, nevznikla a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie žalobcovi požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch, keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak.

Žalobca bol vo svojom konaní úspešný, preto už raz došlo k náprave porušeného práva. Žalovaný má za to, že rozhodnutie súdu, ktoré uvádza žalobca má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Žalovaný považuje vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu prípadne priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojoľnom a arbitrárnom výklade práva.

Predpokladom priznania finančného zadosťučinenia je kumulatívne splnenie všetkých zákonom požadovaných predpokladov: porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej ZoS a osobitnými predpismi, úspešné uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti, primeranosť zadosťučinenia, zodpovedná osoba. V zákone nie je bližšie konkretizované podľa akých kritérií sa má posudzovať, či je priznanie finančného zadosťučinenia primerané. Účelom predmetného ustanovenia je často deklarovaná generálna prevencia, ponímaná najčastejšie ako prostriedok zamedzenia zneužívania silnejšieho postavenia dodávateľa v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia však nemá a nesmie slúžiť ako prostriedok ospravedlňujúci ľahostajnosť spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právneho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby sa sám zaujímal o svoje povinnosti plynúce mu z existujúceho záväzkovo - právneho vzťahu. Dodávateľ spotrebiteľa nenútil vstúpiť do záväzkovo - právneho vzťahu a vo väčšine prípadov mu umožní sa so zmluvnými dojednaniami oboznámiť. Skutočnosť, že spotrebiteľ neprejavuje záujem oboznámiť sa so zmluvnými ustanoveniami a pochopiť ich obsah nemôže byť automaticky na ujmu dodávateľa. Primerané finančné zadosťučinenie ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR nesleduje reparačnú funkciu. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti (v zmysle generálnej prevencie). V prípade, ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma, sa do popredia dostáva kompenzačná funkcia (restitutio in integrum), t. j. navrátenia do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobcovi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a teda nie je čo kompenzovať.

Za spornú považuje žalovaný aj výšku požadovanej náhrady finančného zadosťučinenia. Požadovaný výšku 810 eur nie je možné považovať za primeranú a spravodlivú, pretože ide len o niekoľkonásobné uplatnenie a priznanie sumy bezdôvodného obohatenia.

Poukázal na gramatický výklad slova „primerane“, t.j. vhodne, vyhovujúc požiadavkám, spĺňajúc požiadavky, náležitým spôsobom, hodiac sa do nejakých okolností, do istého prostredia; vhodný, príhodný, náležitý. Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo 652/2001 zo dňa 18. 9. 2002, sp. zn. 30Cdo 1747/2014 a sp. zn. 32Cdo 139/2008 zo dňa 29. 4. 2008.

Žiadal, aby súd v danej veci posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa účastníkov zmluvného vzťahu a pri rozhodovaní aby vzal do úvahy aj konanie žalobcu, ktorý v rámci kontraktačného postupu konal ľahostajne, keď svojim podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom Zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Žalobca svojim podpisom na zmluve prehlásil, že si zmluvu prečítal, že ju uzatvoril vážne, zrozumiteľne, nie v tiesni ani za nápadne nevýhodných podmienok. Pred podpisom zmluvy žalobca mal možnosť si ju prečítať teda žalovaný mu poskytol úver v dobrej viere, že sú mu známe zmluvné dojednania. Žalovaný má za to, že podanie žaloby na priznanie finančného zadosťučinenia nie je adekvátne okolnostiam,

pretože žalobca mal možnosť brániť sa už v počiatkoch kontraktačného postupu a napriek tomu bol ľahostajný. Mohol sa primerane brániť aj iným spôsobom, než zľahčovaním svojho neobozretného a ľahostajného konania.

8. Na základe takto vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že podanej žalobe je potrebné vyhovieť len v časti.

Podľa ustanovenia §3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa ustanovenia §2 písm. a) Zákona o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

Podľa ustanovenia §3 ods. 3 Zákona o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa ustanovenia §4 ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu, upierať spotrebiteľovi práva podľa §3, používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa ustanovenia §2 písm. a) Zák. č. 258/2001 Z.z., účinného v čase uzatvorenia zmluvy o úvere, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

Podľa čl. 3 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

Podľa čl. 3 ods. 2 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Podľa čl. 3 ods. 3 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.

Podľa čl. 5 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, v prípade zmlúv, kde sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované v jednoduchom zrozumiteľnom jazyku. Kde existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má interpretácia priaznivejšia pre spotrebiteľa. Toto pravidlo interpretácie neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 (2).

Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa

podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a súťažiacich existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

Podľa ustanovenia §53a Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahraďiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

9. Podľa citovaného ustanovenia §3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, má spotrebiteľ právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa zodpovedá, avšak iba za predpokladu, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Uvedené právo nie je možné zamieňať s právom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Predpokladom pre priznanie nároku je skutočnosť, že v konaní spotrebiteľ uplatnil nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z.z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch. Uplatnením práva však nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa.

V danej právnej veci mal súd jednoznačne za preukázané, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/56/2016, žalobca si úspešne uplatnil svoje právo ako spotrebiteľ a súd určil zmluvnú podmienku v Zmluve o úvere zo dňa 20. 2. 2009, č. XXXXXXX, uzavretej medzi stranami sporu a to v bode 13. Všeobecných obchodných podmienok poskytovania úveru, za neprijateľnú. Z uvedeného nesporne vyplýva, že žalovaný tým, že predostrel žalobcovi na podpis návrh spotrebiteľskej zmluvy obsahujúci neprijateľnú podmienku, na základe ktorej požadoval finančné plnenie od spotrebiteľa - žalobcu, k čomu zo strany žalobcu aj došlo, porušil práva žalobcu - spotrebiteľa. Súd teda vychádzal z toho, že sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah, žalobca poskytol žalovanému peňažné plnenie na základe zmluvnej podmienky, ktorú súd vyhlásil za neprijateľnú a teda neplatnú.

V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

Žalobcovi jednoznačne vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť mu ujmu vo sfére jeho rodinného, súkromného a spoločenského života. Žalovaný opakovane uzatváral so žalobcom úverové zmluvy, pričom z týchto úverových zmlúv žalobca reálne nedostával žiadne finančné prostriedky, ale opakovane tieto finančné prostriedky boli požívané na úhradu predchádzajúcej úverovej zmluvy, pričom suma titulom predmetu úverovej zmluvy sa stále navyšovala o poplatok. Tento poplatok žalovaný požadoval od žalobcu na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky a v danej úverovej zmluve žiadal uhradiť sumu 810 eur, ktoré žalobca mu nebol povinný platiť. Tým žalobca bol vystavený a bol povinný iniciovať viaceré súdne konania na ochranu svojich spotrebiteľských práv, pričom samotné súdne konanie je náramne stresujúcim faktorom, odôvodňujúci priznanie finančného zadosťučinenia.

10. Vychádzajúc z uvedeného porušenia práv žalobcu ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky nedôvodne požadovanej sumy žalovaným, dĺžky trvania závadného stavu a konania a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a

spoločenskom živote žalobcu, považoval súd právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za plne dôvodný. Za primerané finančné zadosťučinenie súd považoval sumu 300 eur.

Účelom poskytnutia zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný, diskriminovaný. Poskytnutie zadosťučinenia nie je sankcia za samotnú existenciu neprijateľnej zmluvnej podmienky, aj keď určitý odstrašujúci a preventívny účinok je v zadosťučinení obsiahnutý.

11. Súd poukazuje na uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 11. 2017 sp. zn. 17Co/134/2017, z obsahu ktorého vyplýva, že je bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy. V zmysle §3 ods. 5 zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa vyplýva splnenie predpokladu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia pri uplatnenom porušení práva alebo povinnosti ustanovenej nielen samotným zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ale aj osobitnými predpismi.

Súd mal za preukázané, že konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť žalobcovi ujmu vo sfére rodinného, súkromného a spoločenského života. Žalovaný predložil žalobcovi na podpis návrh zmluvy, ktorý obsahoval neprijateľnú zmluvnú podmienku, v zmysle ktorej žalobca mal uhradiť žalovanému sumu 810 eur, ktoré mu nebol povinný uhradiť. Tým súd mal základ nároku žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie za daný.

12. Sporná však je výška primeraného finančného zadosťučinenia. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti vzniknutej resp. hroziacej ujmy, okolností tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia sa nemožno striktne držať ujmy, ktorá žalobcovi objektívne hrozila, resp. ktorá mu vznikla. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 16. 11. 2017 č.k. 17Co/134/2017-71).

Na základe uvedeného preto súd v tomto smere vykonal dokazovanie - vypočul žalobcu. Po takto vykonanom dokazovaní súd priznal žalobcovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300 eur, pretože má za to, že táto výška v danej veci vzhľadom na preukázané skutočnosti, vo vzťahu k stranám sporu, je dostačujúca a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol.

13. Súd mal za preukázané, že žalobca utrpel ujmu vo sfére jeho rodinného, súkromného a spoločenského života, čo vyplynulo z výsluchu žalobcu na pojednávaní. Žalobca poukázal na zhoršený zdravotný stav, stratu bytu a s tým súvisiaci stres a napätie, zhoršenie osobného a rodinného života, negatívny vplyv na deti, viaceré iniciované súdne konania. Táto ujma mu vznikla v súvislosti s úvermi, ktoré mu boli poskytované, teda aj v súvislosti s konaním žalovaného, ktorý mu poskytol niekoľko úverov.

Ďalej súd mal za preukázané, že žalobca čerpal úvery nielen od žalovaného, ale aj od iných spoločností.

Za najzávažnejšiu ujmu, ktorá žalobcovi a jeho manželke vznikla, súd považuje to, že prišli o byt. Z výsluchu žalobcu na pojednávaní však vyplynulo, že o byt prišli nie v dôsledku úverov poskytovaných žalovaným, ale v dôsledku úverov poskytovaných inou nebankovou spoločnosťou. Teda najzávažnejšiu ujmu, ktorá sa žalobcovi a jeho manželke stala, nemožno pripísať na vrub žalovaného a úveru z úverovej zmluvy č. 8570504, kde konanie prebiehalo na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/56/2016, kde rozsudkom bola určená neprijateľná zmluva podmienka.

Taktiež súd mal za preukázané, že čo sa týka žalovaného, ujma žalobcovi vznikla nielen s poskytnutím úveru na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXX, kde konanie prebiehalo na tunajšom súde pod sp. zn. 12C/56/2016. Súd má za preukázané, že táto ujma vznikla žalobcovi na základe viacerých úverov, poskytnutých mu zo strany žalovaného, čomu nasvedčujú viaceré súdne spory, ktoré vedie žalovaný na tunajšom súde.

14. Pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia súd prihliadol aj na to, že žalobca neustále dobrovoľne uzatváral s rovnakou spoločnosťou (žalovaným) zmluvy o úveroch, hoci mal možnosť tieto zmluvy nepodpisovať, robiť úkony k tomu, aby ochránil svoje práva, už skôr hľadať právnu pomoc tak, ako to urobil neskôr. Súd má preto za to, že sčasti aj žalobca zavinil uzatváranie nových zmlúv a tým aj vyvolávanie nových sporov.

Súd akceptuje, že základ nároku je daný, ale čo sa týka výšky tu súd nevyhovel žalobe žalobcu v celom rozsahu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, závažnosť ujmy, okolností na strane žalobcu i žalovaného, ako aj okolností, za ktorých došlo k porušeniu práva žalobcu, podľa úvahy súdu, je postačujúce primerané finančné zadosťučinenie 300 eur a v prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol.

Súd poukazuje na to, že v skutkovo obdobnej veci bolo rozhodnuté aj rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 12. 4. 2018 sp. zn. 6Csp/51/2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. 11. 2018 sp. zn. 17Co/152/2018.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia §255 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

V danej veci sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatacia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ustanovenia §3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Súd žalobe žalobcu vyhovel a teda žalobca bol v konaní úspešný, keďže účinne sa domohol svojich práv. Žalobca si uplatnil nárok na finančné zadosťučinenie v sume 810 eur. Stanovenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia v danej veci však záviselo od úvahy súdu. Spravodlivému usporiadaniu vecí preto zodpovedá len také rozhodnutie, kedy žalobcovi bude priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (čl. 2 ods. 1 C.s.p.). Súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania podľa ustanovenia §262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom o výške tejto náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle ods. 2 citovaného ustanovenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.